

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

44 Sponsalia cum haeretica contracta quando per copulam secutam transeant in matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

Et siera promittendo centum pro dote, ea promissio infra tempus boni viri arbitrio declaranda, cap. de causis, de off. deleg. quale est tempus novem annorum; vnde cum mora sua cuiuslibet esse debet notitia, Reg. Mora. de reg. iu. in 6. potius heret, quam ancillæ nocere debet; & ideo vel centum pro dote, vel salarium honestum cuiuslibet anni feruitutis ancillæ per solvere tenetur.

DECISIO XXXVI.

Ex consil. 32. alias 2. de rapto.

Matrimonium cum puella invito patre rapta, ipsa volente, & consentiente, & sine solennitate contractum post Concilium Trid. sess. 24. ca. 6. de ref. mat. non solum est nullum, quando non adest præfens parochus legitimus, nec alius presbyter de illius, vel ordinarij licentia, aut testes: sed etiam quando puella a raptore in loco tuto non est posita, & libere, & voluntarie in raptum postea consentit; Rapta vero dicitur quæ contra voluntatem patris de domo eius abstrahitur, sine id de voluntate, siue contra puellæ voluntatem fiat, ex S. Tho. 2. 2. q. 159. art. 7.

DECISIO XXXVII.

Ex consil. 33. alias 11.

Contrahens sponsalia de futuro cum septenni, vel Matrimonium per Procuratorem cum puella nubili etati proxima, cap. literas & cap. accessit. de despon. imp. quæ mortua est etiam, priusquam Matrimonium consummatum sit, cum sorore præfate puellæ, propter impedimentum publicæ honestatis, quod est inter contrahentem, & consanguineos primi gradus prædictæ puellæ mortuæ, & sororis eiusdem, contrahere nequit ex Conc. Tri. sess. 24. cap. 3. de ref. matr. & Pio V. in extr. Ad Roman. An. 1566. sicut nec soror aliqua præfate puellæ mortuæ, alicui ex consanguineis sponsi contrahentis in primo gradu nubere potest. ca. sponsam. de sponsalib. & Nau. in Man. c. 22. num. 57. A firmitatis vero impedimentum non oritur nisi ex copula carnali.

DECISIO XXXVIII.

Ex consil. 34. alias 9.

Puella quæ contraxit sponsalia de futuro cum aliquo, qui postea propter sua crimina bannitus fuit, sine vlla dispensatione, libere, & legitime alij nubere potest: eo quod sponsalia de futuro dissoluntur, quando superuenit aliquid, quod si a principio interuenisset, verisimiliter contracta non fuissent. cap. quemadmodum. de iureiur.

DECISIO XXXIX.

Ex consil. 35. alias 3. de eo qui dux. in Matrim. quam polluit per adult.

Qui viuentem vxore priore longe ab eo degente, & motu timore mortis eius cum alia publicè contrahit mortua priore vxore, cogi potest, & debet iterum cum secunda, habita dispensatione quoad vtrumque forum super impedimento quod ex adulterio nascitur, contrahere. ca. de eo qui dux. in matrim. quam polluit per adult. vel eam deceptam dotare. cap. 1. & 2. de adul. quod matrimonium secundum denuò vel sub denunciationibus, vel ad maiorem cautelam etiam coram parochio, & testibus, tacita causa nullitatis contrahere, & instrumentum Notarij munire est vtile; in Nau. in Man. c. 16. num. 16. & 36.

DECISIO XL.

Ex consil. 36. alias 10. de his quæ vi, met. caus. fiunt.

Puella sub Curatoris potestate constituta, & metu, & reuerentia ipsius curatoris per se, & alios illum incutientis, sponsalia cum aliquo iuvene, & successiue Matrimonium contrahentes, nullum est, si tam ante ipsa sponsalia, vel etiam post contracta sponsalia antequam Matrimonium contraheret, protestetur expresse coram testibus si de dignis, se cum illo nullatenus contrahere velle, adeo vt si contingeret illam dicere aliqua verba, quibus se consentire significaret, dicturam se illa contra mentem & voluntatem suam ob metum, & reuerentiam sui Curatoris, & aliorum suorum amicorum, vel familiarium; quia Matrimonium liberum partium consensum, & non coactum necessario requirit: c.

cum locum. de spons. & cap. sufficiat 27. q. 2. & cap. notificati. 31. q. 5. omnis autem reuerentia, quæ operatur tantum quod illa non interueniente actus non fieret, tollit consensum, & actum rescindit. l. 1. §. quæ oneranda. ff. quarum rerum actio non datur, & gl. oibi. & cap. 1. §. porro. de despon. in 6.

DECISIO XLI.

Ex consil. 37. alias 4. deo, qui dux. in Matrim. quam pol. per adult.

Quiam ante Concilium Tridentinum cum vna contraxit, & postea illa viuentem cum secunda in facie ecclesiæ contrahit, ex qua, viuentem priore, filios habuit, priore vxore legitima mortua, denuò cum secunda, nouo præfatis consensu, & non alias Matrimonium contrahere debet, quia Matrimonium, quod ab initio fuit nullum, ob aliquod impedimentum validari non potest, nisi de nouo contrahatur. Possunt autem de nouo clam absque scandalo contrahere, eo quod omne Matrimonium inualide contractum in facie ecclesiæ, etiam post Concilium Tridentinum denuò clam & secrete contrahi potest, prout vsus sacre Penitentiarie de consensu Papæ obseruat, v. ait Nau. in Man. c. 22. n. 11. 47. & 86.

DECISIO XLII.

Ex consil. 38. alias 5.

Catholicus cum heretica ante Concilium Tridentinum & etiam post illud, in locis, in quibus idem Concilium publicatum non est, vel non sunt lapsi triginta dies a publicatione facta, & multo magis vbi Concilium receptum est, sponsalia de futuro contrahens, consecuta etiam copula carnali, Matrimonium cum eadem contraxisse iudicandum non est, quandoquidem omnis promissio rei turpis, (qualis est catholici de Matrimonio cum heretica contrahendo) & quæ sine sacrilegij peccato impleri non potest, ipso iure nulla est, in malis promissis. 22. q. 4. vnde & sponsalia præfata nulla omnino censenda sunt, & proinde nullum effectum Matrimonij producere possunt. Arg. c. non præstat. de reg. iur. maxime cum iura, quæ sponsalia de futuro per copulam carnalem subsecutam Matrimonium facere affirmant, ex c. is, qui fidem de sponsal. saltem præsumptum, post Concilium Tridentinum sess. 24. c. 1. de ref. matr. cessant, ita Nau. in Man. cap. 25. nu. 144. & etiam de sponsalib. validis non de illis, quæ ipso iure nulla sunt, intelliguntur. Nec vspiam sponsalia ipso iure nulla effectum Matrimonij per copulam subsecutam producere expressum reperitur.

DECISIO XLIII.

Sponsalia catholicorum valida per copulam carnalem subsequentem ante Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 1. de ref. matr. in Matrimonium ea de causa transire censentur, quod sponsus sponsam cognoscens illud animo summamendi Matrimonium fecisse præsumitur, ne in dubio peccasse iudicetur; vnde cum catholicus hereticæ promittens cum ipsa contrahere, illam vxorio affectu cognoscendo peccatum non curat, sed potius illam tali affectu cognoscendo, & eam illa contrahendo, magis peccat, quam eandem affectu fornicario cognoscendo, eo quod in hoc casu grande sacrilegium committit, vt aiunt Doctores in 4. d. 39. per copulam carnalem subsequentem sponsalia completere velle, aut Matrimonium consummare, iudicari non debet.

DECISIO XLIV.

Quamuis catholici sponsalia ante Concilium Tridentinum, & post illud etiam in locis, vbi illud receptum non est, de futuro cum heretica contracta, ex sola copula carnali subsecuta, in Matrimonium non transcant, quia in dubio illum non voluisse ea complere præsumitur: si tamen propria eorū confessione, aut alijs sufficientib. signis, puta per cohabitationem mensuram, aut aliud tempus, de hominodi vxorio eorū affectu constet, in Matrimonium transisse censentur: quamuis enim Catholico Matrimonio cum heretica

retia contrahere non liceat, si tamen contrahit, verum, & validum iudicandum est. cap. non oportet. 28. q. 1. & glo. ibi. & DD. in 4. dist. 29.

DECISIO XLV.

45 Sponsalia quantumlibet nulla ob aliam causam, quam ob defectum consensus, ante Concil. Tridentinum impedimentum publicae honestatis, impediens, & dirimens Matrimonium inter sponsam, & omnes consanguineos sponsi usque ad quartum gradum, & e contrario inter sponsum, & omnes sponsae consanguineos usque ad quartum gradum, & produxerunt: cap. l. de spons. in 6. c. sponsam de spons. Post Tridentinum autem sponsalia de iure nulla, nullum effectum impedimenti publicae honestatis pariunt, sed neque modo tale impedimentum etiam ex sponsalibus validis natum, nisi in primo tamen consanguinitatis gradu impedit, ita ut sponsa modo cum consanguineo sponsi, qui vltiori gradu, quam primo, prioris sponsi consanguineus esset contrahere poterit; sicut e contrario sponsus, cum consanguinea sponsae, quae illi vltima primum gradum consanguinea esset, non autem cum ea, quae in primo gradu esset consanguinea, contrahere valet, ita Conc. Tr. sess. 24. cap. 3. de refor. matr.

DECISIO XLVII.

Ex cons. 3. alias 4. de despon. imp.

46 Quamuis duo impuberes, quorum masculus annos quatuordecim non compleuit, nec femina duodecim iure humano prohibente, Matrimonium contrahere non possunt: cap. Puberes, de despon. imp. ex iusta tamen causa, puta pro bono pacis, ut tales validum inter se Matrimonium contrahant, Papa dispensare potest. c. 2. de despon. impub.

DECISIO XLVII.

Ex cons. 40. alias 1. de conuers. coniug.

47 Cum lex Concilij Tridentini sess. 25. cap. 1. de ref. matr. prohibeat generaliter, imo vniuersaliter & negative, ne quis ante finem anni nonitatus professionem faciat, & lex generalis, praesertim vniuersalis & negativa, vniuersaliter intelligenda sit, c. Solite. §. fin. de maior. & obed. teneri sponsa de praesenti, cuius sponsus, ipsa renuente, religionem est ingressus, habitum quo suscepit, tam diu expectare, donec elapso probationis anno professionem emisit nec praefigi potest terminus aliquis sponso, iuxta quem, vel profiteatur expresse, vel ad sponsam redeat, pro iure antiquo statutum fuit. cap. ex publico, de conuer. coniug. & cap. commissum. de sponsa.

DECISIO XLVIII.

Ex cons. 41. alias 12. de cland. desponsat.

48 Dispositio omnis verbo fieri potest, nisi scriptura ad actus valorem requiratur; gl. in cap. 1. de cons. in 6. in fi. Unde & licentia quam dat parochus sacerdoti, ut contrahendo Matrimonio intersit, sufficit ut sit verbalis, & probari possit per testes, cum iura nulla specialiter requirant, ut licentia haec per scripturam concedatur.

DECISIO XLIX.

Ex cons. 42. alias 10.

49 Matrimonium bona fide contra ius humanum contrahentes, & longo tempore parati decem annis continuati in sua bona fide permanere relinqui debent. cap. quia circa. de consang.

DECISIO L.

Ex cons. 43. alias 44. deest in Nouis.

50 Qui contracto Matrimonio legitimo per verba de praesenti cum puella nubili nondum tamen per copulam cognita, rem postea cum foru sua habuit sine vltia obtenta dispensatione cum dicta puella contrahere potest: eo quod Matrimonium cum ea contraxit, antequam impedimentum hoc affinitatis in primo gradu superuenit, & impedimentum affinitatis superueniens post contractu

Matrimonium non illud dirimit, nec impedit quoad vinculum: cap. discretionem. de eo qui cogn. consang. vxor. indiget tamen adulter dispensatione ad debitum coniugale ab ea petendum; ob id dictum impedimentum affinitatis, cap. ad limina. 30. q. 1. innocens vero illud petere potest.

DECISIO LI.

Ex cons. 45. alias 6. de elande. desponsat.

51 Matrimonium tempore pestis, vel alia de causa contractum, coram sacrista ecclesiae parochialis, clerico minorum ordinum solum, de licentia facta sibi ad id per parochum eiusdem ecclesiae, nullum, & irritum est; Cum pro forma substantiali Matrimonij in Concilio Trident. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. statutum sit, quod vnus ex eis coram quo Matrimonium contrahendum est, sacerdos sit; adeo ut nec parochus, nec Episcopus sive Ordinarius hanc assensum nisi ei, qui sacerdos est, delegare possit.

DECISIO LII.

Ex cons. 46. alias 4.

52 Nisi deles sponsi, qui dum in infidelitate essent factis tamen sponsalibus de futuro se semel cognouerunt carnaliter; sine animo tamen tunc Matrimonium consummandi, existimantes adhuc nullum posse inter eos Matrimonium esse, eo quod secundum leges eorum non publice & legitime contraxerant, ad fidem conuersi Matrimonium per verba de praesenti contrahere debent secundum formam Concilij Tridentini, ita ut faciendae sint proclamationes per quas si iouentur cognati, vel affines intra quartum gradum, verum Matrimonium sine dispensatione contrahere non possunt, licet ante conuersionem, & baptismum potuissent; quia simul ac christiani effecti sunt, ecclesiae legibus subiiciuntur. Arg. cap. 1. de cons. & cap. gaudemus de divor. & cap. non debet. de consang. & affin. & Conc. Trident. sess. 24. cap. 1. de ref. matr.

DECISIO LIII.

Ex cons. 47. alias deest in Nouis.

53 Matrimonium inter se contrahere volentes, & timentes impedimentum sibi in curate, cuius sunt incola factum tri, & ideo in aliam civitatem longe ab illa sitam abeuntes, in qua post aliquot dies ibi morantes Matrimonium in facie ecclesiae contrahere volunt, illud facere debent praesente parocho, vel alio Sacerdote de parochia ipsius, vel ordinarij licentia, id est, Episcopi, vel Vicarij eius Generalis arg. gl. sing. Cle. i. ver. praesens parochus, vel alius Praelati habentis iurisdictionem quasi Episcopalem, qui superior esset Parocho loci, cuius Parochianus est, qui, vel quae contrahere vult; quidem etiam habent Caedimules in suis titulis, cap. ls qui. de maior. & obed. cum proprius contrahentis Parochus in Conc. Trid. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. intelligatur, in cuius parochia contrahentes habitant tempore, quo Matrimonium contrahunt.

DECISIO LIV.

54 Cum parochus extra suam parochiam, & Ordinarius extra suam diocesim priuata persona censentur solum quoad exercenda in suam potestatem, i. terra adiuncta glo. ff. de off. praesid. & proclamationes tribus continuis festis diebus faciendae sunt in parochia in qua contrahendum est; ea. fina. de clandest. despon. & Innocen. & Pan. ibi. Nec licentia parochi, vel ordinarij ad contrahendum Matrimonium extra suam diocesim; Nec praesentis parochi, ordinarij, aut ab eo licentia, extra territorium, vel diocesim suam sufficit sed necessaria omnino est praesentis parochi, vel alterius Sacerdotis de ipsius parochia, seu ordinarij licentia, in propria parochia, vel diocesi, ut Matrimonium valide secundum Concil. Trid. forma in sess. 24. cap. 1. de ref. matr. contrahatur; Eo quod ratio quare Conc. desiderat praesentiam parochi, vel sacerdoti ab eo, vel ab ordinario licentiam in Matrimonio contrahendo sit, ut cum maiori auctoritate, quam habet in subditum in eo loco, in quo contrahitur Matrimonium, fiat Quae auctoritas plane cessat, cum eiusmodi praesentia